

4 ta' Gunju, 1960

Imħallef:—

Onor. Dr. W. Harding, C.B.E., K.M., B.Litt., LL.D.

Il-Pullzija

versus

Fredu slve Effe Borg

Kumpilazzjoni — Rinviju — Kompetenza — Appell.

Jekk, wara li jkunu gew illu midgħuta mill-Qorti tal-Magistrati bhala Qorti ta' Istruzzjoni Kriminali l-atti ta' kumpilazzjoni magħmula kontra l-imputat, l-Attorney General jibghat lura dawk l-atti lil dik il-Qorti bhala Qorti ta' Kriminali Gudikatura, biez tiddeċidi hija fuq il-ħtiġa dedotta kontra l-imputat, imma fin-nota tar-rinviju dak l-uffiċjal isemmi reat li jeċċedi l-kompetenza ta' dik il-Qorti, hija sewwa s-sentenza tal-Magistrat li jiddikjara ruħu nkompetenti biez jiddeċidi fuq dak ir-reat. Għaz, għalkemm hu veru illi l-Magistrat, wara r-rinviju, jista' jsib l-imputat hati ta' reat iehor divers minn dak imsemmi fir-rinviju, dan però japplika meta dak ir-reat l-ieħor ikun ta' kompetenza tagħha bhala Qorti ta' Kriminali Gudikatura; mentri, fil-każ partikulari, fin-nota tar-rinviju l-Attorney General, dan indika reat li l-konjizzjoni tiegħu ma hix ta' kompetenza ta' dik il-Qorti, imma ta' kompetenza tal-Qorti Kriminali tal-Maestà Tagħha r-Regina.

Imma meta l-Qorti tal-Magistrati bhala Qorti ta' Kriminali Gudikatura tkun iddikjarat l-inkompetenza taghha, hija ma ghandhax terga tibghat l-atti tal-kumpilazzjoni lill-Attorney General, imma jmissha qabel rejn, "hic et nunc", tittrasforma ruhha f'Qorti ta' Kriminali Istrutturja mill-gdid, fuq l-imputazzjoni ta' kompetenza superfuri kontenuta fin-nota tar-rinviju tal-Attorney General, u mbghad, wara li terga taghlaq il-kumpilazzjoni mill-gdid, issegwi, skond dak li jirrizulta, il-procedura li tibghat lill-imputat b'ix fitqiegħed taht att ta' akkuza jew tiddecidi l-kawza hija stess.

Mhix sostenibbli l-eccezzjoni tal-Attorney General fil-kaz, li d-digriet li bih il-Magistrat irrimetta l-atti lilu huwa inappellabbli; ghax dak, proprjament, mhux sempliċi digriet ta' remissjoni tal-attijiet, imma huwa wkoll dikjarazzjoni tal-Qorti tal-Magistrati fis-sens li hija nkompetenti b'ix tiehu konfizzjoni tar-reat indikat fin-nota tar-rinviju; din il-pronuncja hija, b'ligi, espressament kunsidrata bhala sentenza li minnha jista' jappella l-Attorney General, u kwindi zgur jista' jappella l-imputat.

Il-Qorti:-- Rat l-attijiet tal-kumpilazzjoni kontra Fredu sive Effie Borg, fuq l-imputazzjoni (1) talli l-Hamrun, f'dawn l-ahhar sitt xhur, biex jixtrieh, offra lil John Fondacaro, player tal-Football Team "Hamrun Spartans", rigal jew kumpens biex ihajru jagħmel jew ma jagħmelx atti li bihom, jew minhabba n-nuqqas tal-ghemil tagħhom, isofru l-interessi tat-team tieghu, il-"Hamrun Spartans", li huwa jirrapprezenta, fil-logħba football tal-Ewwel Division, li kellha tintlagħab bejn il-football team tal-"Hamrun Spartans" u football team ieħor; (2) talli l-Hamrun, matul ix-xahar ta' Novembru 1958, biex jixtrieh, offra lil Alfred Falzon, player tal-Football Team "Hamrun Spartans", rigal jew kumpens biex ihajru jagħmel jew ma jagħmelx atti li bihom, jew minhabba n-nuqqas ta' ghemil tagħhom, isofru l-interessi tat-team tieghu, il-Hamrun Spartans, li huwa jirrapprezenta, fil-logħba football tal-Ewwel Divizjoni li kellha tintlagħab bejn it-team "Hamrun Spartans" u football team tar-Rabat fis-26 ta' Novembru 1958; (3) talli l-Hamrun, fil-21 ta' Frar 1959, biex jixtrieh, offra lil Anthony Cassar, player ta' football team "Hamrun Spartans" rigal jew kumpens biex ihajru jagħmel jew

ma jagħmelx atti li bihom, jew minhabba n-nuqqas tal-għemil tagħhom, isofru l-interessi tat-team tiegħu, il-“Hamrun Spartans”, li huwa jirrappreżenta, fil-logħba football tal-Ewwel Diviżjoni, li kellha tintlaġhab bejn il-football team tal-Hamrun Spartans u football team tar-Rabat fil-21 ta' Frar 1959;

Rat in-nota tal-Attorney General tal-ewwel ta' Marzu 1960, li biha l-imsemmija attijiet ġew mibgħutin lura lill-Qorti Kriminali tal-Magistrati ta' Malta bħala Qorti ta' Gudikatura Kriminali, sabiex hija tiddeċidi fuq il-htija jew htijiet ta' kompetenza tagħha, taht dak li hemm maħsub fl-art. 2(c) tal-Ordinanza nru. XXV tal-1946 u fil-Government Notice nru. 337 tal-1940, rigward l-offerta magħmula lil John Fondacaro, lil Alfred Falzon u lil Anthony Cassar rispettivament, barra kull ċirkustanza oħra;

Rat is-sentenza ta' dik il-Qorti tas-26 ta' Marzu 1960, li biha ddikjarat ruħha inkompetenti li tiegħu konjizzjoni tal-imputazzjoni miġjuba fin-nota tal-Attorney General tal-ewwel ta' Marzu 1960, u ordnat li l-proċess, flimkien ma' kopja tad-deċiżjoni, jiġu mibgħutin lill-Attorney General għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi. Dik il-Qorti, difatti, ikkunsidrat;

Illi, wara l-qari tal-imsemmija nota ta' rinviġu, il-Qorti ssollewat “ex officio” l-inkompetenza tagħha, u Dr. Mallia, għall-imputat, issottometta li għall-finijiet kol'ha tal-liġi din il-Qorti ta' Gudikatura Kriminali hija l-lum, bl-imsemmi rinviġu tal-Attorney General, irrevokabbilment u insindakabbilment investita bil-guriedizzjoni, u ma tistax aktar tisso'leva l-inkompetenza tagħha bħala Qorti ta' Gudikatura Kriminali;

Trattata din il-pregudizzjali mill-Avukat tal-Kuruna Dr. M. Tufigno u mill-Avukat Dr. Paul Mallia għall-imputat, ikkunsidrat;

Illi l-art. 2(c) tal-Ordinanza XXV tal-1946, kif emendat bl-Att XXXIX tal-1955, imsemmi fin-nota ta' rinviġu, jiddisponi:— “If any person corruptly gives or agrees to

give, or offers any gift or consideration to any player, or to any official or organiser, as an inducement or reward for doing or omitting to do, or for having after the commencement of this Ordinance done or omitted to do any act in contravention of para. (a) or (b) hereof, shall be guilty of an offence against this Ordinance, and shall be liable, on conviction, to imprisonment for a term not less than four months, but not exceeding thirty months, to which a fine (mu'ta) may be added not exceeding five hundred pounds”;

Illi huwa prinċipju akkolt mill-gurisprudenza tagħna, li meta fl-għeluq tal-kumpilazzjoni l-attijiet jiġu mibgħutin lill-Attorney General, u dan jiddeċidi li ma jkunx hemm lok li jqiegħed lill-imputat taħt att tal-akkuża, u jirrimetti l-attijiet lill-Qorti tal-Maġistrati biex din, bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali, tiddeċidi dwar l-imputazzjoni ta' reat fl-kompetenza tagħha, l-unika haġa li biha jkun vinkolat il-Maġistrat hija li ma għandux aktar jikkunsidra li mill-attijiet jista' jkun hemm reat ta' kompetenza tal-Qorti Kriminali, peress li bid-deċiżjoni tal-Attorney General dak il-punt huwa irrevokabilment deċiż (App. Krim. “Il-Pulizija vs. Antonio Barbara”, 2.12.1939, Vol. XXX-IV-632);

Illi, però, kif tgħid din is-sentenza issa ċitata, il-kliem stess tal-liġi huma fis-sens li lill-Attorney General ikun jidhirlu li jista' jkun hemm lok għall-imputazzjoni inferjuri, u kwindi l-Qorti “ad quam” tista' ssib lill-imputat haġi ta' reat ieħor ta' kompetenza tagħha;

Illi l-kliem testwali tal-art. 445 para. (5) tal-Kodiċi Kriminali, li jagħmel għall-każ, huma dawn:— “Jekk l-Attorney General ikun jidhirlu li mill-kumpilazzjoni jista' jidher reat ta' kompetenza tal-Qorti tal-Pulizija Ġudizzjarja, għalhekk l-Attorney General fir-rinviju jispjega għaliex huwa, għalkemm ma sabx reat ta' kompetenza superjuri, ma jliberax lill-imputat skond l-ewwel paragrafu tal-artikolu ċitat, iżda bagħtu quddiem il-Qorti t'Isfel biex ikun ġudikat minnha fuq imputazzjoni oħra ta' kompetenza inferjuri;

Illi, meta wieħed jeżamina bir-reqqa kollha d-deċiżjoni

tal-Qorti Kriminali (Sede Appell) in re "Il-Pulizija vs. Joseph Degiorgio", tal-15 ta' Frar 1944 (Vol. XXXII-I-IV-683-691), isib li in segwitu għar-remissjoni tal-attijiet mill-Attorney General l-imputazzjoni ssir dik, u titbiddel f'dik, tar-reat previst mill-artikolu citat fl-istess nota ta' rinviu;

Illi huwa wkoll prinċipju indiskuss li wara r-rinviju tal-Attorney General l-imputat jista' jinstab hati ta' reat iehor, u mhux ta' dak maħsub mill-Attorney General, iżda qatt ta' reat aktar gravi. Dan neċessarjament ifisser li din il-Qorti tista' tikkonvinċi lill-imputat tar-reat dedott fin-nota tar-rinviju — haġa li, però, fil-każ preżenti mhix legalment possibbli, għaliex ir-reat indikat huwa dak previst fl-art. 2(c) tal-Ordinanza XXV tal-1946, li, kif intqal, jikkommina piena ta' tletin xahar, li indubbjament teċċedi l-kompetenza ta' din il-Qorti bħala Qorti ta' Gudikatura Kriminali;

Illi bl-"Administration of Justice (Emergency) Regulations", emanati bil-Government Notice No. 337 tal-1940, il-kompetenza għet elevata għal sentejn f'każijiet simili, jiġifieri bir-remissjoni tal-attijiet tal-kumpilazzjoni da parti tal-Attorney General. Dawn ir-regolamenti jiddisponu hekk:— "The Attorney General may send for trial before a Court of Magistrates of Judicial Police any person charged with an offence punishable with imprisonment or hard labour exceeding three months, but not exceeding two years, and thereupon the said Court shall be competent to try such offence". Fil-każ odjern, tant l-imputazzjoni oriġinali, kemm dik dedotta fin-nota tar-rinviju, timporta piena eċċedenti dawn il-limiti, liema eċċess jirrendi ovvjament inkompetenti din il-Qorti;

Illi fid-deċiżjoni relattiva għall-kawża "Il-Pulizija vs. Giuseppe Azzopardi", mogħtija mill-Qorti Kriminali (Sede Appell) fil-11 ta' April 1949 (Vol. XXXIII-IV-857), hemm riflessjoni li tista' agevolment tiġi applikata għal dan il-każ, u ejoè li jekk il-piena tar-reat dedott mill-Attorney General teċċedi s-sentejn, dan jimpedixxi r-rinviju għad-deċiżjoni sommarja;

Illi huwa veru li f'każ ta' rinviju l-Attorney General, għalkemm ma jorbotx għal kolloxx lill-Magistrat, żgur però li jorbtu fuq haġa waħda, jiġifieri li l-Magistrat ma jkunx jista' aktar iaib imputazzjoni li teċċedi l-kompetenza tiegħu sa sentejn piena. Għalhekk, bħala korollarju ta' dan il-prinċipju, u fit-termini tal-artikolu 445 fuq ċitat, fir-rinviju jiġu msemmijin biss reati sa dak il-massimu. Fil-każ preżenti ġara li l-Attorney General iddeduċa reat superjuri għal din il-piena, u b'dan kollu bagħat l-attijiet għall-ġudizzju definitiv ta' din il-Qorti, fil-waqt stess li dan il-ġudizzju, għar-raġunijiet premissi, ma jistgħax isir. Kieku kellu jingħad diversament, kif ikkonkludiet l-imsemmija sentenza, "jiġu newtralizzati d-dispożizzjonijiet tal-liġi li fuqhom l-Attorney General għamel ir-rinviju";

Illi, jekk il-Magistrat jirritjeni li l-imputazzjoni li tirriżulta mill-provi htija ta' kompetenza superjuri, huwa għandu, kif osservat l-istess sentenza l-aħħar ċitata, jiddikjara ruħu inkompetenti, anki jekk fir-rinviju jissemma reat inferjuri. Kemm, allura, din l-inkompetenza għandha tiġi affermata meta fl-istess rinviju jiġi espressament ċitat artikolu li jipprevedi reat punibbli b'aktar minn sentejn?

Illi l-Qorti qeghdha tassumi li l-Attorney General, meta reġa bagħat lura lilha l-attijiet tal-kumpilazzjoni, inkorra fi żball — dak li del resto ġie ammess minn dak l-uffiċjal fit-trattazzjoni tal-punt in dizamina. Indubbjament, l-attijiet magħmulin mill-Attorney General huma sorretti bit-teorija tar-"Rite et Recte" — prinċipju li huwa però sempliċement preżuntiv, kif sejhittu s-sentenza fuq riferita tal-11 ta' April 1940, u għalhekk jammetti prova kuntrarja;

Indipendentement miċ-ċirkustanzi l-oħra fuq esposti, li juru kemm dan l-iżball huwa pależi, hemm konsiderazzjoni tal-akbar rilevanza. Kif intqal, l-art. 455(5) fuq riportat jiddisponi li, jekk minhabba n-nuqqas ta' ċirkustanzi li jġibu reat ta' kompetenza tal-Qorti Kriminali tal-Maestà Tagħha, l-Attorney General jiddeċidi li ma iqiegħedx l-imputat taht att ta' akkuża, imma jkun jidhirlu li mill-kumpilazzjoni jista' johroġ reat ta' kompetenza tal-

Qorti tal-Pulizija Gudizzjarja..... Presuppost, kwindi, "sine qua non" tal-eżerċizzju ta' dan il-poter mill-Attorney General huwa li jkun ta' fehma li ma jissussistix reat ta' kompetenza superjuri. Issa, fil-każ preżenti l-Attorney General, wara li esprima din l-opinjoni dwar in-nuqqas ta' reat superjuri, irrimetta l-attijiet biex isir il-gudizzju re-lattiv għal reat mhux ta' kompetenza inferjuri; fi kliem iehor, fl-istess hin esprima żewġ opinjonijiet konfigġenti, b'mod li tiġi deżunta kontradizzjoni lampanti, li tirrendi l-iżball in kwistjoni mhux biss manifest, imma wkoll ta' evidenza elementari;

Illi, kif jidher mill-motivazzjonijiet premissi għas-sentenza "Il-Pulizija vs. Salvu Aquilina et." tad-19 ta' April 1948 (App. Krim. Vol. XXXIII-IV-676), din il-Qorti għandha l-poter li tiddikjara l-inkompetenza tagħha in seg-witu għar-rinviju, meta u jekk din id-dikjarazzjoni tkun konformi għad-dispożizzjonijiet tal-liġi;

Illi l-konklużjoni kuntrarja għall-inkompetenza tista' ġġib għall-inkonvenjent kbir bi skapitu tar-retta amminis-trazzjoni tal-ġustizzja. Infatti, minn naħa waħda l-Qorti ma tkunx tista' tiġġudika r-reat akbar mill-kompetenza tagħha, indikat mill-Attorney General, u minn naħa oħra jista' jagħti l-każ li ebda reat iżgħar, li jidhol fl-ambitu tal-kompetenza tagħha, ma jkun jirriżulta mill-provi mis-mugħa; bil-konsegwenza li l-Qorti jkollha tillibera, u l-imputat jiġi mehluş għal kollox, għalkemm il-fatt kriminuz kostitwenti titolu akbar ikun ġie pruvat;

Rat ir-rikors tal-imputat, li bih dan appella mid-de-ċiżjoni fuq imsemmija, u talab li tiġi revokata, u li min-flok jiġi deċiż illi, in segwitu għar-rinviju magħmul mill-Attorney General bin-nota tiegħu tal-ewwel ta' Marzu 1960 l-Ewwel Qorti ma setgħetx tiddikjara ruħha inkompetenti li tiegħu konjizzjoni tal-każ, imma kellha tara jekk, fuq il-fatti li rriżultaw quddiemha, wara li tisma' l-provi, set-għax jirriżulta kontra l-imputat xi reat li l-piena tiegħu ma teċċedix is-sentejn, indipendentement mill-artikolu tal-liġi ċitat mill-Attorney General fl-imsemmija nota tiegħu, u li f'kull każ l-Ewwel Qorti ma kellhiex turrinvija l-atti lill-

Attorney General, u li għalhekk dan l-ordni tagħha, mogħti fl-istess sentenza appellata, kien irritu u null, u kwindi inattendibbli;

Trattat l-appell;

Ikkunsidrat;

Dwar l-eċċezzjoni tal-inappe'llabbilità sollevata mill-Attorney General;

Il-Prosekuzzjoni qegħdha tibbaża l-eċċezzjoni tagħha fuq l-assunt li si tratta in sostanza ta' digriet li bih ġew rimessi l-attijiet mill-Qorti Inferjuri lill-Attorney General (verbal tas-7 ta' Mejju 1960). Dan l-assunt, però, ma hux korrett. Il-pronunċja tal-Ewwel Qorti hi wkoll dikjarazzjoni minn dik il-Qorti li hi inkompetenti li tiegħu konjizzjoni tar-reat dedott fin-nota ta' rinviu. Issa, pronunċja simili hi, mill-liġi stess, espressament kunsidrata bħala sentenza fl-art. 425(1) (b) (i) Kap. 12, fejn tagħti d-dritt lill-Attorney General li jappella minn sentenza fejn il-Qorti Inferjuri tiddikjara li ma hix kompetenti tiegħu konjizzjoni tar-reat. Id-digrieti jissemmew aktar il-quddiem, fl-art. 427. Issa, jekk pronunċja simili hi kunsidrata mill-liġi "expressis verbis", bħala sentenza, li minnha jista' jappella l-Attorney General, żgur li jista' jappella minnha l-imputat li skond it-test espress tal-liġi jista' jappella f'kull każ;

Għalhekk, l-eċċezzjoni tal-inappellabbilità tibqa' respinta;

Ikkunsidrat;

Illi hu fatt innegabbli, li fin-nota tar-rinviju tal-Attorney General tal-ewwel ta' Marzu 1960, fol. 42, hemm imsemmi reat li jeċċedi l-kompetenza tal-Qorti Kriminali tal-Maġistrati bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali, anki kif elevata bl-"Administration of Justice (Emergency) Regulations", Notifikazzjoni tal-Gvern nru. 337 tal-1940;

Illi hu veru li skond il-ġurisprudenza ċitata mill-Ewwel Qorti, il-Maġistrat, wara r-rinviju, jista' jsib l-imputat

hati ta' reat ieħor divers minn dak imsemmi fir-rinviju, imma, s'intendi, dejjem fil-kompetenza ta' dik il-Qorti bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali. F'dan il-każ, hemm iċ-ċirkustanza partikulari illi l-Attorney General, fin-nota ta' rinviju, indika reat li l-konjizzjoni tiegħu "ma hix" ta' kompetenza ta' dik il-Qorti, imma ta' kompetenza tal-Qorti Kriminali tal-Maestà Tagħha r-Regina. Issa, ċertament il-Qorti ta' Gudikatura Kriminali ma tistgħax, "ut sic", tiegħu konjizzjoni ta' reat ta' kompetenza superjuri sempliċement għax fin-nota tal-Attorney General jissemma reat simili; u dan għal żewġ raġunijiet, ċjoè (1) għaliex l-Attorney General jista' jibgħat lura l-attijiet lill-Qorti Inferjuri biex bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali tiġġudika dwar reat ta' kompetenza tagħha, iżda ma jistgħax "contra legem" jippretendi li dik il-Qorti tiġġudika, bis-saħħa tan-nota ta' rinviju, dwar reat mhux ta' kompetenza tagħha, u (2) għaliex l-Attorney General ma jistgħax bin-nota tar-rinviju jinnewtralizza jew ibiddel il-liġijiet dwar il-kompetenza;

Fir-rikors tal-appell inghad li l-Maġistrat ma hux vinkolat li jiddeċidi biss dwar ir-reat imsemmi fin-nota tar-rinviju, imma jista' jiddeċidi fuq reat ieħor, u li għalhekk f'dan il-każ, il-Maġistrat seta' jittrasanda l-imputazzjoni ta' kompetenza superjuri u jgħaddi biex jiddeċidi dwar waħda oħra ta' kompetenza inferjuri;

Dan ir-raġunament ma hux korrett; għaliex, kontuttokkè li l-Maġistrat ma hux vinkolat li jiddeċidi bilfors fuq ir-reat imsemmi fin-nota ta' rinviju, però "għandu anki jeżamina jekk tirrikorrix l-imputazzjoni dedotta fin-nota". Għalhekk, fl-ipotesi li l-Maġistrat isib l-imputat hati ta' "dik l-imputazzjoni", kien jġgri, f'dan il-każ partikulari, li fih, fin-nota tar-rinviju, hemm il-"lapsus" fuq imsemmi, illi l-Maġistrat, sedenti bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali kien ikollu "contra legem" jiddeċidi dwar reat ta' kompetenza superjuri — naġa li hi manifestament inaċċettabbli;

Għalhekk, għamel sewwa l-Maġistrat, f'dan il-każ, li ddeċieda li l-Qorti bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali kienet inkompetenti;

Ikkunsidrat;

"In subordinate", id-difiza ssottomettiet li l-Ewwel Qorti ma setghetx, wara li ddikjarat l-inkompetenza tagħha, terġa' tordna li l-attijiet jiġu mill-ġdid mibgħutin lill-Attorney General. Ghalkemm għamlet din id-deduzzjoni, id-difiza, però, ma qaletx preċiżament x'kien imissha għamlet l-Ewwel Qorti minflok il-proċedura mid-difiza kritikata;

Din il-Qorti hi ta' fehma li l-Qorti Inferjuri, wara li bħala Qorti ta' Gudikatura Kriminali ddikjarat ruħha inkompetenti, kien imissha qabel xejn, "hic et nunc", ittrasformat ruħha f'Qorti ta' Istrutturja Kriminali mill-ġdid, u dan fuq l-imputazzjoni ta' kompetenza superjuri kontenuta fin-nota ta' rinviu tal-Attorney General, għas-sens tal-art. 401, (qabel 388) tal-Kodiċi Kriminali (ara Appe'lli Kriminali "Pulizija vs. Spiteri" 26 ta' Lulju 1918, Imh. Dr. Parnis, u "Pul. vs. Anthony Dimech" 25 ta' Novembru 1944, Imh. Harding), u mbgħad wara li terġa' tagħlaq il-kumpilazzjoni skond il-liġi, issegwi, skond dak li jirriżulta, xi waħda mill-proċeduri indikati fl-art. 413 jew fl-art. 415 Kap. 12, skond il-każ;

Għalhekk din il-Qorti tiddeċidi billi tipprovdi fuq l-appell tal-imputat fis-sens li tikkonferma s-sentenza appellata filli l-Qorti Inferjuri bħala Qorti ta' Gudikatura Kriminali ddikjarat ruħha inkompetenti, u tirriforma filli ordnat li l-proċess jintbagħat lill-Attorney General, billi tirrevoka dak l-ordni, u minflok tordna, konformement għan-normi kontenuti fl-art. 440 Kap. 12, li dan il-proċess jiġi mibgħut lura lill-Qorti Kriminali tal-Maġistrati ta' Malta għalbiex tipproċedi kif fuq ingħad.